

ועתה מבארת הגמרא את האמור בברייתא:

מה שאמרה הברייתא תחילה, מקום שנהגו לקצור במגל, אינו רשאי לעקור ביד —

מדובר כאשר האי, בעל הבית, אמר, בעינא דתתבן לי ארעאי, (5) רצוני שישאר הקש באדמה, כדי שיזבלנה לשנה הבאה, ולשם כך תקצרנה במגל, ואילו המקבל רוצה לשנות מהמנהג, ולעקור את התבואה על שורשיה, במקרה כזה יכול בעל הבית לעכב עליו שיקצור כפי המנהג, ושלא יעקור.

וכן לצד השני, אם בעל הבית רוצה לשנות מהמנהג שנהגו לקצור במגל, ואומר למקבל עקור ביד, והאי, המקבל אמר, לא מצינא: קשה לי לעקור, כיון שהעקירה קשה היא מהקצירה, במקרה זה יכול המקבל לקצור במגל כפי המנהג, ואינו חייב לעקור כבקשת בעל הבית.

ומה שאמרה הברייתא, מקום שנהגו לעקור ביד, המקבל אינו רשאי לקצור —

מדובר כגון שהאי, בעל הבית, רוצה לעקור ביד כפי המנהג, ואמר, בעינא דתינקר ארעאי, תהיה נקיה משורשים שאינה צריכה שישארו בה, ויזבלוה. והמקבל רוצה לשנות מהמנהג ולקצור, אינו רשאי לשנות, ועליו

כשם שהולקין בעל הבית והאריס (3) למחצה לשליש ולרביע בתבואה, כך חולקין בתבן (4) הגדל עם התבואה ונקצר עם השיבולים, ובקש הנשאר בארץ לאחר הקצירה.

כשם שהולקין בעל הבית והאריס ביין, כשם בענבים, כך הם חולקין בזמורות הענפים שנקצרו מהגפן, קג-ב

ואף בקנים, שעליהם סומכים את הגפנים, חולקים, אף על פי שאינם חלק מהשבח של הקרקע, ובגמרא מפרש שהטעם לכך הוא מפני ששניהם מספקין את הקנים.

גמרא:

תנא, שנינו בברייתא: פועל שקיבל על עצמו לטפל בשדה, עליו לקוצרה כמנהג המדינה, הרי,

א. מקום שנהגו לקצור את התבואה במגל, אינו רשאי לעקור את התבואה ביד עם שורשיה.

ב. מקום שנהגו לעקור ביד ולא במגל, אינו רשאי לקצור במגל.

ושניהם, בעל הבית והמקבל, מעכבין זה על זה שלא לשנות מהמנהג.

שם מנהג, וקא משמע לן שצריכים לחלוק בתבן ובקש, אבל אם אין מנהג האם לקצור או לעקור כגון בעיר חדשה, יכולים לעשות מה שירצו.

5. הנימוקי יוסף תמה, מדוע הוצרכה הגמרא לפרש את הטעם שלא לשנות מהמנהג, הרי בכל מקום קיימא לן שאין משנים מהמנהג, גם בלי טעם,

3. דין זה לא שייך אלא באריס שהוא חולק בכל השבח שתוציא השדה כפי השיעור שיסכם עם הבעלים, אבל חוכר נוטל הכל לעצמו אלא שמעלה לבעל השדה שיעור קצוב ממה שתוציא השדה, רש"י.

4. הרשב"א והר"ן הקשו מדוע לא תלה התנא דין זה במנהג כמו בדין של הרישא, ותירצו דהכא איירי בעיר חדשה שעדיין אין